

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

Zondag 4 februari 2024

Thema: Watersnood

M.m.v. Maja Ruysenaers-den Baars

Welkom en aansteken van de kaars door lid van de kerkenraad

Orgelspel

(Gemeente gaat staan)

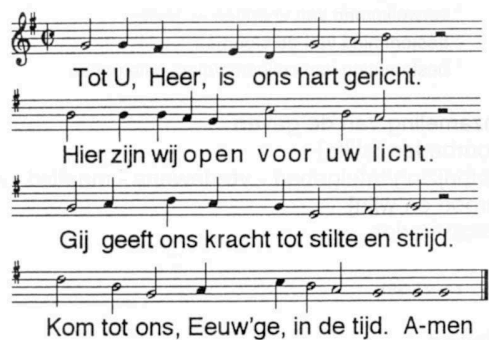
Aanvangslied 62: 1 en 5 Mijn ziel is stil tot God mijn Heer

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft
die trouw houdt tot in eeuwigheid
en die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, de Heer.
Amen.

Antwoordslied Tot U, Heer, is ons hart gericht

Tot U, Heer, is ons hart gericht.
Hier zijn wij open voor uw licht.
Gij geeft ons kracht tot stilte en strijd.
Kom tot ons, Eeuw'ge, in de tijd. A-men

(Gemeente gaat zitten)

Inleidende Bijbellezing Exodus 14

15De Heer zei tegen Mozes: ‘Waarom vraag je mij om hulp? Zeg tegen de Israëlieten dat ze verder moeten gaan. 16En pak jij je stok, houd hem boven de zee en verdeel zo het water in tweeën. Dan kunnen de Israëlieten over droge grond door de zee lopen. 17-18Ik zal zorgen dat de Egyptenaren jullie blijven achtervolgen. Dan zal ik laten zien hoe machtig ik ben. Ik zal de farao verslaan, met al zijn wagens en soldaten. Dan zullen de Egyptenaren begrijpen dat ik de Heer ben.’

19Steeds was de engel van de Heer voor de Israëlieten uit gegaan. Maar nu ging hij achter hen staan. Ook de wolk die steeds voor hen was, ging naar achteren. 20De wolk was nu tussen het leger van de Egyptenaren en het leger van de Israëlieten. Aan de kant van de Israëlieten gaf de wolk de hele nacht licht. Maar aan de kant van de Egyptenaren maakte hij alles donker. Daardoor konden zij de Israëlieten niet inhalen.

21Toen hield Mozes zijn stok omhoog boven de zee. De Heer liet de hele nacht een harde oostenwind waaien. Het water stroomde naar twee kanten, en er kwam droge grond tevoorschijn. 22Rechts en links was een muur van water. Daartussen konden de Israëlieten door de zee lopen, over droge grond.

23De Egyptenaren achtervolgden de Israëlieten. Alle soldaten, paarden en wagens van de farao gingen achter hen aan, de zee in. 24Maar vlak voordat het ochtend werd, keek de Heer vanuit de wolk en het vuur naar de Egyptenaren. Hij zorgde ervoor dat ze in paniek raakten. 25De wielen van hun wagens kwamen vast te zitten, en ze konden bijna niet meer vooruitkomen. 'We moeten vluchten!' riepen ze. 'De Heer helpt de Israëlieten. Hij vecht tegen ons!'

26Toen zei de Heer tegen Mozes: 'Houd je arm boven de zee. Dan stroomt het water terug. Het zal over de soldaten van Egypte en over al hun wagens heen stromen.'

27Mozes deed dat. Toen het ochtend begon te worden, stroomde het water terug. De Egyptenaren vluchtten tegen de stroom in. De Heer stuurde hen zo de golven in. 28Het water stroomde over het leger van de farao, dat achter de Israëlieten aan gegaan was. Het stroomde over al zijn wagens en al zijn soldaten. Iedereen verdronk.

29Maar de Israëlieten waren dwars door de zee gegaan. Ze liepen over droge grond, tussen muren van water. 30Zo redde de Heer hen op die dag van de Egyptenaren. De Israëlieten zagen hen dood op het strand liggen. 31Toen begrepen ze met hoeveel kracht de Heer de Egyptenaren verslagen had. Ze kregen grote eerbied voor de Heer. Ze vertrouwden op hem en op zijn dienaar Mozes.

Gebed

Eeuwige God,

We komen tot u. Mensen die zoeken. Mensen die het niet zeker weten.

Geloven is niet gemakkelijk. We horen de verhalen van vroeger. We kijken om ons heen in deze wereld. En vaak klopt dat niet met elkaar. Is er reden om ons af te wenden. Om er niet meer in te geloven. Om u los te laten.

Tegelijkertijd ervaren we soms dat we gedragen weten. Dat we leven van de verwondering en de fascinatie. Dat het ons ook niet lukt om die los te laten.

Dan beseffen we, dat we een leven lang zullen blijven zoeken. Dat we ernaar verlangen om gevonden te worden. Om ons besef dat we soms gedragen worden, vaker mogen ervaren. Dat ondanks alles, u bij ons bent.

Dat u ons leven gewild hebt. Dat u ons vasthoudt, door alles heen.

Wees aanwezig. Inspireer ons. Zonder u kunnen we niet.

Amen.

Lied 352: 1, 2, 3 en 7 Jezus, meester aller dingen

Bijbellezing Marcus 6: 35-41

35's Avonds zei Jezus tegen zijn leerlingen: 'Kom, we varen naar de overkant van het meer.' 36Jezus zat al in de boot. Ze gingen weg, terwijl de mensen achterbleven bij het

meer. Er gingen ook nog andere boten mee. 37Toen begon het hard te stormen. De golven sloegen over de boot, en de boot liep vol water.

38Jezus lag achter in de boot op een kussen te slapen. De leerlingen riepen: ‘Meester, word wakker! Doe toch iets, straks verdrinken we!’ 39Jezus werd wakker. Hij zei streng tegen de wind en het water: ‘Houd op! Wees stil!’ Het hield op met waaien, en het water werd helemaal rustig.

40Jezus zei tegen de leerlingen: ‘Waarom waren jullie zo bang? Hebben jullie nog steeds geen geloof in mij?’ 41De leerlingen schrokken en waren diep onder de indruk. Ze zeiden tegen elkaar: ‘Zelfs de wind en het water doen wat hij zegt. Wie is deze man?’

Lied 467 (liedboek 1973, zie los blaadje)

Herinneringen aan de Watersnood door Maja Ruysenaers

Mijn persoonlijke herinneringen aan de Watersnoodramp van zondag 1 februari 1953.

Als inleiding vertel ik eerst iets over de Ramp in het Zuidwesten van Nederland, vandaag precies 71 jaar en 3 dagen geleden. Die Ramp had 1836 slachtoffers tot gevolg, 106 mensen zijn nooit gevonden. Van baby's tot hoogbejaarden kwamen ze om in de golven. Ik ben geboren op het eiland Goeree-Overflakkee, waar 482 slachtoffers waren, 305 daarvan verdronken in en om Oude-Tonge. Men kon de gevonden slachtoffers eerst niet begraven, want de begraafplaatsen stonden onder water. Daarom is er in Oude-Tonge een stuk slaperdijk klaargemaakt als begraafplaats voor de ruim 300 slachtoffers. Gezinsleden liggen niet bij elkaar, omdat ze op verschillende dagen en soms na weken of maanden pas werden gevonden. Nederland had in die jaren nog maar 1 helikopter, die mensen van daken of drijvende stukken hout kon takelen, andere hulp kwam vaak te laat. Het eiland Overflakkee, werd rond 1780 door de inpoldering van Stellendam, verbonden met het Westelijke eiland Goeree met daarop de badplaats Ouddorp en het oude stadje Goedereede.

1. Voor de Ramp

Ik heb geluk gehad in mijn leven, geboren in 1946 op een boerderij in de oudste en grootste polder Dirksland, de polder die samen met het dorp Melissant en de duinen bij Ouddorp droog bleef, de rest van Goeree-Overflakkee overstroomde.

Ik had lieve ouders, allebei bijna 40 jaar oud en 1 broertje, Ben, 9 jaar. Er waren dieren op de boerderij, we hielden van onze dieren, een kat en een hond, die in huis sliepen, kippen, konijnen en geiten. Naast tractoren en machines voor akkerbouw hadden de meeste boeren in 1953 ook nog paarden en koeien (voor melk voor ons en voor het personeel). Voor de Ramp ging ik op mijn fietsje naar school, samen met Janneke, mijn vriendinnetje, die 600 m richting Herkingen woonde, dat waren de naaste burens aan de Westkant. We zijn nog steeds vriendinnen, ook al woont ze al heel lang in Friesland.

Om jullie een tijdsidee te geven:

Ik ben geboren in augustus 1946, 6 jaar en 6 maanden voor de Ramp. Tjaard is geboren in april 1968, 15 jaar en 2 maanden na de Ramp, 22 jaar later dan ik. Vaak had men het over voor of na de Ramp.

De dag voor de Ramp, zaterdag 31 januari, waren oom Job (een broer van mijn moeder, 36 jaar) en tante Annie (zijn vrouw, 35 jaar) en hun zoontje Wim, 6 jaar en 9 maanden een dagje bij ons op bezoek (Wim was 3 maanden ouder dan ik). Ze woonden op een boerderij dichtbij Oude-Tonge.

Wim en ik speelden graag samen met de Dinky Toys van mijn broer en ik was altijd blij als ze kwamen of als wij naar hen togingen. Gezellig was het dan, mijn moeder had iets lekkers gebakken en heerlijk eten klaargemaakt. En de tijd vloog voorbij en in de loop

van de middag ging het steeds harder stormen. Zo erg, dat mijn ouders tegen hen zeiden: “Jullie kunnen beter hier blijven slapen”. Maar oom Job antwoordde: “Dat kan niet, ik moet de koeien, paarden en andere dieren verzorgen, want de knechts hebben vrij, ik kan ze niet bellen, ze hebben geen telefoon. We moeten voor donker thuis zijn”.

En zo gebeurde, ze reden eind van de middag bij ons weg naar hun boerderij bij Oude-Tonge, bijna 20 km. Het was de laatste keer dat Wim en ik naar elkaar zwaaiden. In mijn gedachten zie ik hem nog zitten in de auto, met zijn mooie donkere haar en zijn vrolijke gezicht.

In die tijd was er nog geen televisie, er was wel radio, maar die gaf vlak voor de Ramp heel weinig waarschuwingen, de laatste was op zaterdagavond 31 januari om 23 uur. Diezelfde avond had de burgemeester van Ooltgensplaat iedereen al veel eerder laten waarschuwen en veel mensen op veiliger plekken laten brengen, slechts 2 personen wilden hun huis niet verlaten en zij waren de enige slachtoffers. De telefoonverbindingen waren bovengronds, via draden aan hoge houten palen, die door de storm omwaaiden of los spoelden. Daardoor was er al snel geen telefoonverkeer meer mogelijk. Op veel plaatsen viel ook de elektriciteit uit.

2. Tijdens de Ramp

Ik heb geluk gehad, dat we in de polder Dirksland woonden. Daar spoelden 71 jaar geleden de dijken niet weg en vernielden geen hoge vloedgolven alles, wat op hun weg kwam. Bij ons bleef het droog.

Van zondag 1 februari kan ik me niet zoveel meer herinneren. Veel telefoonverbindingen werkten niet, dus communicatieproblemen. Ook konden we Wim en zijn ouders niet bereiken.

Mijn opa en oma woonden in Den Bommel, ze waren bijna 70 en 67 ½ jaar, dus ongeveer 10 jaar jonger dan Dirk en ik nu zijn. Beiden hebben de Ramp overleefd, omdat het water niet tot de 1e verdieping van hun huis kwam. Ze evacueerden toen dat mogelijk werd naar ons huis, dat werd hun evacuatie-adres voor langere tijd.

De andere 2 broers van mijn moeder, die op boerderijen bij Den Bommel en Achthuizen woonden, konden zich met hun gezin ook redden op de 1e verdieping. Oom Jaap en tante Tijn hadden 1 zoon, die ook Wim heette, hij was 2 jaar jonger dan ik. Oom Jan (jongste broer van mijn moeder) en tante Annie hadden nog geen kinderen. Oom Jan heeft wekenlang het Rode Kruis meegeholpen met het identificeren van veel slachtoffers, waaronder zijn broer Job, zijn schoonzus Annie en zijn neefje Wim.

Eerst werd oom Job gevonden, dicht bij de boerderij, onder hout en stro. Enkele dagen later tante Annie en ruim 2 maanden later, mijn neefje Wim, in een bijna drooggevallen sloot. Hij was meegesleurd met de stroming naar het Noorden, richting Stad a/h Haringvliet.

Zij hebben geen geluk gehad, ze woonden net als wij, binnen de 3e dijk vanaf de zeedijk, maar waren op dat moment op de verkeerde plaats. De dijken bij Oude-Tonge waren slecht onderhouden. In de dijk bij hun huis kwam er door de hoge golven een groot gat en door de kracht van het water spoelde de hele voorkant van het huis en de trap weg.

3. Na de Ramp

Nederland had maar 1 helikopter. Gelukkig kwam er veel hulp van Amerikanen en Engelsen met heli's, Belgen, Fransen, Zwitsers en Denen hielpen om mensen te redden. Er was hulp van de marine, het leger en van vissersboten. Brandweerauto's kwamen uit Italië helpen, per trein werden amfibievoertuigen aangevoerd, die konden varen en rijden.

Er waren droppings met voedsel, drinken en brood door Zweden. Zoveel broden dat ook mijn vader brood kreeg voor de koeien en paarden. Zweden en Finland stuurden grote bouwpakketten om houten huizen te bouwen in Oude-Tonge en Nieuwe-Tonge.

Mijn opa en oma lieten in 1954 een nieuw vrijstaand huis bouwen in Den Bommel, met een mooie tuin, waarin mijn opa groente teelde en prachtige bloemen, vooral dahlia's en rozen. Ik logeerde vaak bij hen, het was er gezellig, ze klaagden niet en maakten leuke grapjes. Achteraf besef ik pas goed, hoe belangrijk het was, dat ze na het grote verdriet zo positief waren. Ik fietste met hen naar de boerderijen van mijn ooms, waar in 1955 bij allebei een zoon werd geboren, opa en oma kregen nog 2 kleinzoons, Joop en Jan-Willem. Het buurmeisje van opa en oma, Lieneke, werd mijn Bommels vriendinnetje. Haar ouders hadden een vakantiehuis in Ouddorp en jarenlang mocht ik in de zomer een week met hen mee.

De jaren na de Ramp vanaf 1954 gingen we naar de Efteling en naar dierentuinen, Janneke, mijn buurmeisje, mocht vaak mee. Toen er tot 1964 nog geen bruggen en dammen waren, duurden die reisjes lang. Het Deltaplan kwam, dijken werden veiliger en de afstanden kleiner.

Ik heb veel geluk gehad in mijn leven, een mooie jeugd, een leuke baan, goede vrienden en vriendinnen, een sportieve man en gezonde, sportieve, muzikale kinderen en kleinkinderen.

Ik dank jullie voor de aandacht.

Familieberichten in Eilanden Nieuws 28 februari 1953

Met diep leedwezen geven wij kennis, dat zijn omgekomen tijdens de ramp te Oude-Tonge op Zondag 1 Febr. 1953, onze lieve kinderen, broeder en zuster en vermissing van ons kleinzootje en neefje

JOB MIJS

In de leeftijd van 36 jaar

ANNA ANTHONIA MIJS-VAN ES

In de leeftijd van 35 jaar

WIMPJE MIJS

In de leeftijd van 6 jaar

Dirksland:

W. Mijs

M.C. Mijs-Zeedijk

M. den Baars-Mijs

D.K. den Baars

Achthuizen:

Jac. Mijs

M.A. Mijs-Hoogerwerff

J.A. Mijs

A. Mijs-van Markenstein

Evacuatie-adres: Noorddijk B47

Melissant

Dirksland, post

Orgelspel

Preek

Het zijn vragen van alle tijden, beste mensen. Het zijn vragen die onmogelijk zijn om te beantwoorden. Het zijn vragen, zonder goede antwoorden. Waar was God, toen we Hem zo nodig hadden? Als God hier niet helpt, bestaat God dan wel? Kunnen we leven met een God aan wie je zo weinig lijkt te hebben? Als God werkelijk bestaat zou de wereld toch een betere plaats om te wonen zijn dan nu.

Laten we eerlijk zijn, hoe vrijzinnig we ook zijn. Hoe goed we ook weten, dat God - zo Hij bestaat - zich nooit of te nimmer laat narekenen, het zijn toch vragen die ook wij stellen. Niet als we rustig zitten te filosoferen, in onze leunstoel. Tijdens een gezellige gesprekskring bij iemand uit de kerk thuis. Nee, wanneer het stormt in ons leven. Wanneer de vaste grond onder onze voeten wegzakt. Wanneer onzekerheid en angst ons in hun greep houden. Wanneer we opeens ziek blijken te zijn of onze allernaasten. Wanneer alles waarop we vertrouwden, plotseling wegvalt.

De bijbelverhalen die we van jongs af aan meegekregen hebben, zijn natuurlijk prachtig. En zo moet je ze ook vertellen aan kinderen. Maar natuurlijk stellen ze ons wel voor grote vragen. Zoals dat verhaal van de vlucht van de Israëlieten uit Egypte. Verhalen over een barmhartige God die zich het lot van zijn volk aantrekt. Verhalen ook over een gewetenloze heerser, die mensen gebruikt ter vergroting van zijn eigen eer en roem. Slachtoffers in deze wereld, voor wie je zou hopen dat er een God is, die hen bevrijdt uit de dwingelandij. In die context is het verhaal wel te plaatsen, van die tien plagen die nodig zijn om de farao te overtuigen. Pas na tien plagen, na die laatste, gruwelijke plaag, de dood van alle eerstgeborenen, dringt het tot hem door. Laat ik die Israëlieten maar vrijlaten. Maar zelfs als dat gebeurd is, bedenkt hij zich nog en stuurt hij het leger er achteraan om hen tegen te houden. Niets weerhoudt een gewetenloze heerser om zijn eigen belang telkens opnieuw centraal te zetten. Zulke mensen gaan over lijken.

En zulke mensen zijn van alle tijden. Je hoeft je krant maar open te slaan om actuele voorbeelden te zien. Mensen die voor hun machtshonger onschuldige mensen opofferen. Het gebeurt elke dag opnieuw. Je zou hopen dat er een God is, die dan optreedt. Die uit de hemel neerdaalt en de zee laat splijten, zodat de rechtvaardigen kunnen ontsnappen.

Het doet me denken aan een klassieke mop.

Een evangelisch jongmens zit op een bankje in een park. Hij leest in de bijbel. Hij leest het verhaal uit Exodus 14 dat we daarnet lazen. Hij leest en schreeuwt het uit. Wat een geweldige God! Een God die de zee doet splijten.

Toevallig loopt er in dat park ook een jonge theoloog. Hij komt naast hem zitten en zegt: geweldig dat je zo van dat bijbelverhaal geniet. Maar besef wel, er is niet letterlijk gebeurd wat er staat. Die zeestraat daar, daar gebeurt weleens iets heel bijzonders. Bij een bepaalde wind, bij een bepaald getij, stroomt het water weg en staat er slechts water tot je knieën. Vandaar dat de Israëlieten er zo doorheen konden lopen.

De jonge theoloog vervolgt zijn weg. Maar hij is nog geen dertig meter verder en hij hoort weer het evangelisch jongmens juichen: hallelujah. Wat een geweldige God. Onze jonge theoloog kijkt meewarig en loopt weer terug. Ik had je toch verteld dat je het niet letterlijk moest nemen. Het water stond gewoon tot hun knieën. Jazeker, zegt het jongmens. Dat heb je verteld. Maar wat een geweldige God, dat hij dat hele Israëlietische leger kon verzuipen in dertig centimeter water. Wat een held!

Het verhaal dat we lezen uit het Nieuwe Testament is een stuk gemakkelijker. Een paar jaar geleden zijn we met een groep mensen uit deze gemeente naar Israël geweest. We maakten een boottocht over het Meer van Galilea. De plek waar het bijbelverhaal speelt. Toen we aankwamen, het was nog vroeg, stond er een wind. Was het weer niet goed om te gaan varen. Een uur later konden we pas het water op. De wind was gaan liggen, de zee was zo vlak als een spiegel.

In het verhaal horen we hoe Jezus en de zijnen aan het einde van de dag het water op gaan. Het zal een warme dag geweest zijn. Aan het einde van de dag steekt de wind op. En het kan behoorlijk stormen op het meer. Het worden angstige momenten. Jezus ligt achterop de boot. Hij doet een dutje. Hij zal de hele dag gepreukt hebben. U wilt niet weten, beste mensen, hoe populair middagdutjes zijn in predikanten kringen. Zo ook bij Jezus. De leerlingen zien het misgaan. De wind steekt op. De golven worden hoger en hoger. Als dat maar goed gaat. Ten einde raad maken ze Jezus wakker.

Hij is zich van geen gevaar bewust. Hij slaapt. 'Word toch wakker! Straks verdrinken we.' En Jezus wordt wakker en spreekt de storm vermanend toe. Rustig jij. Houd op en wees stil. En de wind gaat liggen en het wordt rustig. Terwijl de leerlingen eerst ongerust werden door de storm, zijn ze nu nog steeds, of eigenlijk opnieuw, ongerust. Maar dan omwille van wat er voor hun ogen gebeurt. Hoe kan dat? Hoe kan het dat de storm luistert naar deze mens. En dan herinneren ze zich, dat het in de Bijbel God is die de stormen en de wind de baas is. Het bijbelverhaal eindigt vandaag met een open vraag: wie is Hij? De evangelist laat hier zien dat Jezus een goddelijke gezant is. Met het grootste gezag is hij bekleed. God is met hem. God is in hem. En God is reddend nabij.

Alleen al als we naar de geschiedenis kijken, zit de wereld vol met momenten waarop God niet optreedt. De traditionele vraag is: kunnen we nog geloven na Auschwitz? Auschwitz staat hier voor elk onrecht dat er op aarde gebeurt. Dat mensen elkaar voor de ogen van God aandoen. Verwachten we, mogen we verwachten dat dan God optreedt. Als we de bijbel lezen is het antwoord: ja. God redt mensen uit de handen van hun vijanden. Pagina na pagina staat er vol mee.

Maar als we om ons heen kijken in de wereld, als we de geschiedenis overzien, komt daar weinig van terecht. Hoe je het wendt of keert, wij - maar ook de meest orthodoxen onder onze broeders en zusters - hebben dit wereldbeeld achter ons moeten laten. Het misschien kinderlijke beeld van een God die voor ons in het strijdperk treedt, blijkt niet te werken. Sterker nog: het niet werken ervan is voor velen een goede reden om niet te geloven. Leest u daarover komende dinsdag maar het interview met ons kerkenraadslid Hugo van der Loo in [AdRem](#) dat dan bij u op de mat valt.

In 1953, na de ramp, waren er veel orthodoxe gelovigen die de storm zagen als een straf van God voor de zonde. Wij mensen moeten beter luisteren naar Gods geboden. Als we dat niet doen, dan gebeurt er zo iets. Nog veel meer gelovigen zullen toen dit antwoord hebben afgewezen. 'In de storm was Hij niet', ervoer de profeet Elia al. God kwam bij hem pas tevoorschijn in het suizen van een koele stilte. In zekere zin: in het niets. Niet in het grote. Niet in het ingrijpende. Maar in het klein. In de stilte die je niet hoort.

Ons mensenbestaan lijkt zo in elkaar te zitten. We geloven in een God. We dichten hem of haar bijzondere kwaliteiten toe, maar we kunnen ook blijven geloven, wanneer Hij niet optreedt. God is voor de meeste mensen geen tovenaardie alles oplost. Geen verzekering op deze aarde dat ons niets overkomt. En ik zeg erbij in deze vrijzinnige omgeving: ook niet degene die in de hemel alles uiteindelijk laat goed komen.

Waarschijnlijk zijn dit allemaal te gemakkelijke, te menselijke beelden. Zijn dit wensdromen - projecties, zou Freud zeggen - van ons verlangen. Houden al deze beelden te weinig rekening met het feit, dat God een mysterie is. Een geheimenis zo groot, dat we het niet kunnen begrijpen. Maar tegelijkertijd ook een geheimenis dat wij mensen niet graag loslaten. Een verhaal, een mysterie dat ons vastgrijpt, dat ons soms steunt in het leven, ook als het heel erg donker of verdrietig is. Het verhaal van Jakob die vecht met de engel is misschien wel het meest herkenbare beeld. We weten niet wie of wat God is. We weten niet wat de betekenis van het leven is, als het donker wordt om ons heen. Maar wij mensen willen een beeld van God niet loslaten. Niet loslaten, tenzij gij mij zegent.

Geloven is niet verwachten dat het altijd goed gaat. Maar is verwachten dat we uiteindelijk niet losgelaten worden, ook niet in de zwaarste storm in ons bestaan. Het zijn woorden die geen gemakkelijk antwoord zijn. Het is een voortdurende strijd, een tasten en grijpen naar geloof. Maar wel iets dat mensen door de loop van de mensengeschiedenis gedragen heeft. Juist ook door de stormen van het bestaan heen.

Het verhaal van de Ramp is voor de meesten van ons geschiedenis geworden. Slechts een enkeling in ons midden heeft nog concrete mensen op het netvlies. Maar wij allen worden geraakt door de kwetsbaarheid van het mensenbestaan. Door de nietigheid. Maar ook door de hulpvaardigheid van de medemens. Eigenlijk zouden we vandaag diaconaat zondag moeten vieren. Maar dat is een week uitgesteld, zodat ook de doopsgezinde broeders en zusters erbij kunnen zijn. Volgende week is er die dienst, met de collega's Koen Holtzapffel en Henriëtte van Dunné. Een diaconaatsondag, een zondag waar het diaconale werk: de hulp aan de medemens centraal staat. Speciaal ingesteld in 1954 op de eerste zondag van februari om de steun die Nederland kreeg uit het buitenland, na die grote ramp, te blijven gedenken.

Waar was God in de storm? We zullen het nooit weten. Maar God was in elk geval aanwezig in de handen van al die mensen die toen geholpen hebben. Of breder gezegd: in de handen van al die mensen, die ook nu hun medemensen terzijde staan, als er een storm over de wereld gaat. Een storm van natuurgeweld. Een storm van het geweld van mensen tegen elkaar. De storm die het leven soms kan zijn.

Een storm die altijd verwijst naar de koele stilte ervoor en erna. De plek waar we God vermoeden, maar nooit zeker weten. De God die een mysterie is, die wij niet willen loslaten, van wie we geloven dat Hij ons, ondanks alles, nooit losgelaten heeft.

Amen.

Stilte

Orgelspel

Voorbeden en stil gebed, afgesloten met gezamenlijk gebeden ‘Onze Vader (oec. versie)’

Tijdens de voorbeden 367b

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Eeuwige God,

Stil worden we, als we de verhalen horen die mensen overkomen. Als we horen van het verdriet dat zomaar inbreekt in ons leven. Als het geweld van de natuur ons overvalt. Als het geweld van mensen andere mensen raakt. Als we stil worden, kunnen we alleen roepen om uw ontferming.

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons*

Stil worden we, als we denken aan al die mensen die toen omgekomen zijn in Zeeland, Zuid-Holland, maar ook in het buitenland. Stil, als we hun gezichten voor ons zien. Stil als we meeleven, met hen voor wie de ramp van toen nog een beeld op hun netvlies is.

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons*

Stil worden we, wanneer we denken aan het geweld dat mensen elkaar aandoen. In oorlogen die maar geen einde lijken te vinden. In de zinloze strijd om de macht die niet ophoudt.

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons*

Stil worden we, bij het verdriet dat ons leven soms bepaalt. Bij de zorgen die ons niet loslaten. Bij de angst die ons kan regeren. Bij de zinloosheid die we soms voelen. Bij de eenzaamheid.

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons*

Tegelijkertijd willen wij u danken voor al die steun die we ontvangen. Voor de mensen om ons heen, die als uw handen, ons hebben willen dragen, toen het zo moeilijk was. Die om ons heen zijn, ook als wij er niet om vragen. Die uw liefde handen en voeten geven. Help ons ook er zo te zijn voor onze medemensen, als zij ons nodig hebben.

- v. *Zo bidden wij tezamen*
a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons*

In de stilte willen we u bidden, voor wat niemand anders voor ons kan uitspreken. We bidden voor onszelf, voor onze naasten, voor de wereld. We bidden in de stilte, omdat u daar bent, omdat u naar ons luistert.

[...]

Samen met gelovigen van alle tijden en plaatsen bidden we u met de woorden van Jezus:

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd;
Uw Koninkrijk kome;
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
En vergeef ons onze schulden,
Zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;
En leid ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
En de kracht en de heerlijkheid
In eeuwigheid.
Amen.

Mededelingen

Collecten voor Diaconaal doel en voor gemeente

(Gemeente gaat staan)

Slotlied Ik voel de winden Gods vandaag, zie los blaadje

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde.
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,
haar taak in deze wereld, met haar noden
en gaan wij dan hier naar ons huis en onze levensopdracht,
onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.

Antwoordlied 978: 4

Orgelspel